

TELEGRAFUL ROMANU.

Nr. 47. ANUL XVI.

Sabiu, in 13/25 Iunie 1868.

Program'a

Examenelor semestrului alu doile alu an. scolasticu 1868 in Institutulu archidiecesanu in Sabiu.

Dilele	Inainte de amedi dela 8 ore.	Dupa amedi dela 3 ore.
Luni, 17 Iun.	Pastoral'a si Catechetic'a cler. an. III.	Computulu Pedagogii an. I. si alu II.
Marti, 18 Iun.	Moral'a . . . . . cler. an. II.	Pedagogia cl. an. III. si Pedagogii an. II.
Mercuri, 19 Iun.	Istoria bisericesca. . . . . cler. an. I.	Retoric'a clericii an. III. Geografia Pedagogii an. I. si II.
Joi, 20 Iunie,	Dreptulu Can. cl. an. III Gramatic'a pedagogii an. I. si alu II.	Introducerea in s. Scriptura cl. an. I.
Vineri, 21 Iun.	Dogmatic'a cu Polemic'a cler. an. I.	Catechismulu bogatu pedag. an. I. Istoria bisericesca Pedagogii an. II.
Sambata 22 Iun.	Esegetic'a . . . . . cl. an. II.	Cantarile si tipiculu.
Luni 24 Iun.	Doxologiu si solemnitatea incheiere.	

Eveneminte politice.

S a b i u 12 Iunie.

Majestatea Sea Imperatulu calatori in duminica trecuta la Prag'a, pentru ca sa fia de fatia la santirea unui podu preste riulu Moldov'a. Dupa cele scrise prin diuarele oficiose, calatori'a acest'a nu are nici o insemnatate politica. De aceea si festivitatele de primire se deprecara tote. Cetimu ca in noptea dela 19 spre 20 Iun. s'au aflatu in Prag'a placate in limba cochica, cari opreau participarea la festivitatele presumptive, cu cari era sa se intimpine Soveranulu. Petrecerea Maj. Sele in Prag'a s'a estinsu numai pana marti.

Sedintiele dietei din Pest'a si ale senatului imperialu din Vien'a se succedu cu rapeditune. Precum se pote vede din raportulu celu damu mai la vale, despre dieta Ungariei, Dr. I. Hodosiu a facutu o interpelatiune in privinti'a cestiunii nationalitatiloru.

Senatulu Imperialu lucra pre puteri ca sa nu remana multe cestiuni pre sesiunea din toamna viitoria. Legea de armare in sa va trebui se remana pana atunci si cu amanarea acest'a merge mana in mana si amanarea volarei recrutiloru pentru anulu acest'a.

Serbia e astadi mai multu la ordinea dilei decatu alte cestiuni. Duminica aveau a se incepe alegerile pentru scupcina, carea consist din 5000 membri. Catu pentru alegerea noului principe siansele pentru Milanu paru a fi cele mai multe si mai bune. Arestarile pentru crim'a comisa in Topcideru curgu mereu, si despre rezultatu incusitiuniloru ce se facu, variaza scirile. Cele din urma spunu ca Karageorgievicu e numai o firma, dupa carea se ascundu culpabilii cei adeverati. „Osten“ se prepune pre insii omenii regimului; pre candu de alta parte se telegrafeza, ca unu cumnatu a lui Karageorgievics, capitano de calareti, a cercatu a se sinucide in inchisore.

Dela aceea ce va decide scupciu'a aterna multu; acest'a o dovedescu acele temeri, cari se exprima si dicu, ca tote cate s'au petrecutu pana acum in Serbia, suntu numai unu preludiu; scupcina are se puna dram'a mai departe in miscare.

Principele Napoleonu fu acceptatu eri la Bucuresci.

Dieta Ungariei.

In sedinti'a dela 17 Iunie Alessandru Nicolicu interpelaza pre ministrulu de finantie in alacerea ce privesce canalulu dela Temisior'a, menitu pentru straportarea lemneloru. Interpelantele intreba, deca e adeveratu ca canalulu e arendatu pre 10 ani unei case din Vien'a; ce a indemnatu pre ministru a incheia contractu fara publicatiune si fara

licitatiune; porta-se grigia de interesele poporului? Responsulu ministrului, nemultiamindu pre interpelante, acest'a pretinde desfacerea contractului. Mai departe declara ca va face o propunere, pre carea Manoilovic s promise a o sprigini. — Se incinge o disputa lunga asupra explicarei regulamentulu, carea abia intr'unu tardiu se termina si da locu ordinei dilei, la carea se afla pertratares generala a dariloru indirecte. Cont. T. Zichy, Bobory, Csanady, Col. Tis'a, si Vladu, vorbescu pentru primire si contra. Dupa espunerea ministrului ca proiectete nu suntu perfecte, si ca pre viitoriu se voru mai indrepta — se primescu ca obiectu de desbateru speciala.

In sedinti'a din 18 Iunie presenta adunarei dep. Al. Romanu o petitiune a comunei Secu din comit. Solnoculu de mijlocu, pentruc'a sa se incorporeze la comitatulu Crasnei. Lionya i face explicatiuni asupra conventiunii cu Vien'a pentru darele indirecte. Mai multi deputati se pronuncia contra conventiunii si spriginescu amendamentulu dep. Vally, dupa care maj'a de sare sa se venda in viitoriu cu 3 fl. 60 xr. Punendu-se la votu amendamentulu se respinge. In decursulu discutiunii se vorbescu de primirea seu neprimirea unui pretiu uniformu alu sarei. Legea se desbate in §§ ei speciali pana la 8 §.

In sedinti'a dela 19 Iunie face Dr. Hodosiu o interpelatiune in caus'a nationalitatiloru. Intemplarea a votu ca tocm'a atunci sa nu fia ministri de fatia si asi'a a comunicatu dietei in scrisu.

Notariulu dietalu o cetece. Interpelatiune. — catra intregu ministerulu in caus'a nationale.

Luandu in considerare proiectulu de decisiune ce subscrisii si alti, mai multi consoli deputati inca la 19. decembre anulu trecut sub numerulu diariulu 1513. a pusu pre mes'a casei, in virtutea carui-a din motivele enumerate acolo a propusu, ca cas'a reprezentativa sa aviseze comisiunea esmisa in caus'a nationale, ca continuandu-si lucrarile, operatulu seu, dimpreuna cu raportulu sa-lu ascerna casei negresitu pana la ultima ianuariu 1868;

considerandu ca amer'a asteptandu acest'a propunere a decisu, cumca comisiunea esmisa in caus'a nationale sa ascerna la casa operatulu seu pana la finea lui ianuariu 1868;

considerandu, ca memorat'a comisiune in ianuariu a. e. cu aceea a votu a se justific'a, celu putinu prin notariulu seu in calea diaristica afirmatu, ca mai multi membri ai comisiunii fiindu ocupati in delegatiune, si astfelu nepolendu lu'a parte in discutiunea si pertractarea causei nationale — nici comisiunea ca atare n'au pututu sa lucre;

considerandu, ca activitatea delegatiunii ince-

tu provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. ara pe o jumătate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tiori straine pe anu 12 fl. ara pe unu anu 6 fl. v. a. Inscratoale se platecu pentru inteu ora cu 7. cr. sirulu, pentru a dou'a ora cu 5 fl. cr. si pentru a treia repetire cu 3 fl. cr. v. a.

tandu de la luna lui Martiu anulu curentu a incetatu atatu moralcesce catu si fizice si neactivitatea comisiunii in caus'a nationale;

considerandu, ca pre langa tote acestea, comisiunea, nici pana in diu'a de astadi n'au substerutu casei proiectulu de lege in caus'a nationale; considerandu ca, dupa scirea privata a subscrisiloru, comisiunea esmisa in caus'a nationale numai pentru aceea si-a intreruptu lucrarea pre tempu nedeterminatu, pentru ca ministerulu are post'a, de a participa la consultarile in cestiune, dara fiindu ocupatu cu alte afaceri, afirmativu, mai urgente, i lipsesce tempulu de a potea participa;

considerandu, ca dupa convingerea nostra abia pote fi cestiune mai urgente si mai momentosa decatu cestiune nationale, si ca deslegarea acestei cestiuni pre bas'a eglitatiei nationali nu pote suferi nici o amanare;

considerandu, ca amenarea de deslegare a acestei cestiuni a treditu in noi acei'a temere profunda, ca dora n'aru fi in intentionea casei de a implini cuventulu datu de atatea-ori si cu atata solemnitate;

considerandu tote aceste, interpelamu pre intregu ministerulu;

1. Adeveratu e, ca ministerulu impedece comisiunea esmisa in caus'a nationale intru implinirea detorintei sele luate dela casa; deca e apoi

2. aplecatu e ministerulu a delatur'a aceste pedece astfelu, in comisiunea in caus'a nationale, continuandu-si catu mai curendu lucrarea, se pota pana la finea acestei Iune a veni la cas'a cu proiectulu seu.

Pest'a 1868, Iunie 19. Jos. Hodosiu, Florianu Varg'a, A. Vladu, V. Babesiu, S. Borlea, Antonu Mocioni, Alessandru Mocioni, Andreiu Medanu.

Cas'a decide a se comunic'a acest'a interpelatiune ministerului, in scrisu.

Dupa acest'a urmeza discutiunea asupra pretiului sarei carea se termina cu primirea amendamentulu lui cont. Teleki ca in Transilvania sarea sa se venda cu 3 fl. 80 xr. maj'a.

Conformu promisiunii din nr. trecentu intregimu sedintia dela 16 Iunie cu urmatoarele:

Directorulu causeloru regali, ca procuroru generalu prin rugarea sea dto 5 Maiu a. c. cere concessiunea pentru ordinarea unei investigatiuni contra lui Alessandru Romanu, deputatu dietalu, editorin, proprietariu si redactoru respundietoriu alu diariulu politicu „Federatiunea“ pentru pretinsele deliecte de presa, comise in numerii 25, 28 si 38 ai acestui diariu, spre a-i intent'a procesu; elu cere totu aceea si contra lui L. Böszörményi, deputatu dietalu si redactoru respundietoriu, pentru unelu deliecte de presa comise in numerii 94, 95 si 108 a. e. a-i diariulu politicu „Mag. Ujség“. Comisiunea si-a pusu intrebarea, ca obiectulu cercetarei sele, ore subverséza seu ba casulu unei vesatiuni nedrepte sub investigatiunea seu eventualu darea in judecata ceruta prin procurorele generale contra aloru doi membri ai camerei, Al. Romanu si L. Böszörményi.

Dupa o cumpenire seriiosa in sa a ajunsu la convictiunea, ca casulu unei vesatiuni nedrepte nu subverséza fatia cu nici unulu dintre acesti redactori.

Nu subverséza fatia cu deputatulu Alessandru Romanu: din motiyulu necontestabile ca acel'a, carele in intielesulu propusetiunii procurorelui generale agiteza pentru desfacerea faptica a unitatii perfecte de statu a teritoriulu de subs. Corona si acitia la nesupunere contra superioritatii legali, comite intradeveru delictu de presa in intielesulu art. XVIII, §. 6 alu legiloru din 1847—48; mai incolo, este necontestabile, ca articulu cestiunatu, toca eri procurorele ge-

nerale vede dilectulu de pressa comisu in directiunea indicata prin elu, — a aparutu intr'adeveru in nr.ii 25, 28, si 38 a. c. ai diariului politicu „Federationea“, alu caruia proprietariu si redactore respundietoriu este Alesandru Romanu, deputatu dietale.

Nu subverseza fatia cu deputatul Ladisl. Böszörményi pentru motivulu necontestabile, ca acelui'a carele in intielesulu petitiunei a procurorelui generale „agitéza la conturbarea pácei si liniscei publice“, comite intr'adeveru delictu de pressa in intielesulu articul. citatu XVIII, §. 9;

Comisiunea de 10, conchidiendu dela cele premise vede o cauza destula de intemeiata pentru cá sa se dea procurorului generale concessiunea ceruta pentru de a procede la o investigatiune si eventualminte la o actiune publica contra ambiloru membri ai camerei, Alessandru Romanu si Lad. Böszörményi.

Presedintele dice ca Raportulu se va tipari si se va pune la ordinea dilei.

Hodosiu propune, ca sa se tiparésca si articuli incriminati, pentru ca deputatii sa se póta orienta in cátu are locu concessiunea ceruta prin procurorele generale.

Presedintele dice, ca propunerea anteyorbitorului nu se póte implini, cáci asia ce-va n'a fostu in usu pana acum'a.

B. Halász de parerea dlui Hodosiu.

Al. Vladu: Declara ca nu-si póte iachipi cá judele se póta judeca fára de a canósce obiectulu despre carele judeca. Partinesce propunerea lui Hodosiu, cu atátu mai vertosu, cáci articuli incriminati suntu acusi si la rogarea procurorelui generale, prin urmare, tiparirea acelor'a e de lipsa.

S. Bonis dorece ca, in casulu deca articuli cestiuati suntu alaturati cátra petitiunea procurorelui gen., sa se tiparésca. — Madarász partinesce propunerea lui Hodosiu.

B. Horváth, ministru alu justitiei, se incerca a combate pre Vladu si pre Madarász.

Sig. Borlea partinesce motiunea deputatului Hodosiu. Fr. Deák si Berzenczey se declara in contra tiparirii articulilor incriminati. A. Csánády: pentru propunerea lui Hodosiu partinita inca de C. Ghiczzy, Dobrzanszky si Andreiu Medánu.

Presedintele: Nimenea nu numai este insinuatu la cuventu: 20 de deputati ceru votare nominale, anume: Fl. Varg'a, I. Hodosiu, Avramu Tincu, Dobrzanszky, Ant. M-

cionii, C. Bobory, Al. Csiky, Stef. Markos, I. Pethes, L. Deák, Al. Almásy, Al. Csánády, J. Vályi, M. Lukinics, Em. Laszlo, I. Madarász, Sig. Borlea.

Presedintele dupa instructiunea data de Deák, formuléza intrebarea: Dorece cas'a cá articuli incriminati sa se tiparésca acum, séu há? Acei, cari postescu sa se tiparésca, voru responde cu, asiá cei'a-lalti cu nu! Acésta votare nu va impede cá tiparirea articulilor cestiuati, deca voru fi de lips'a cu ocaziunea pertratárei. — Se incepe votarea nominale.

Notariulu Mihali cetesce list'a deputatiloru. Resultatulu votarei e urmatoriulu: Au votatu pro 80, contra 206, s'au abstienutu 2, au absentatu 115.— Intre altii, a votatu contra si I. Hosszu; Al. Bohatielu si Puscariu au absentatu.

Despre atentatulu din Belgradu.

Foiele serbesci spunu: ca din ce in ce se desvólta mai multa lumina in cestiuarea cea intunecoase si funestu a omorului principelui. Omoritorii suntu cei doi frati Radovanovicu unulu e unu meseriasiu celalaltu unu banerutariu. Arestantulu Marici, care fu osinditu pentru omorulu femeiei sele, inca au participatu cu alti arestanti la acésta fapta teribile. Toti au fostu unelte rudenieloru lui Carageorgieviciu, Sim'a, fratele princesei Persid'a, aduse bani dela Pest'a la Belgradu, unu alu doilea frate alu acelei e asemenea prinsu. Din rudeniele principelui alungata mai suntu inca prinsu: cei doi Stancovicu si Gravitovicu, si in fine Majstorovicu, care acumu trei ani statu in capulu unei conjuratiuni in contra vietiei principelui. Acésta grabi, indata ce precepú de mórtea principelui, la Smederovo cu speranti'a de a face o rescóla. Acésta au fostu conjuratiunea acea, pentru care s'au fostu depusu personalulu tribunalulu supremu, fiinduca declarara de nevinovati pe conjuratori. Doi din acesti judecatori au fostu ministrii depusi si pentru acea conspirara si ei cu diisii. Atunci alarmara tare foiele ca disolvarea tribunalulu supremu aru fi fostu nedrépta, acumu faptele justifica procedur'a de atunci a principelui.

Intregulu complotu s'au facutu din partea rudenieloru principelui Carageorgieviciu si s'au executatu decatra nescie criminalisti triviali.

Din scirile sosite din Belgradu in strainatate, e fórté interesanta o scire privata, in urm'a caruia s'aru simti ori-care nemuliumire cu regimulu pro-

visoriu. Foiele vienesse deducu d'aci ca partida Carageorgieviciu aru voi se apuce carm'a. Kara-georgieviciu nu afla nici unu resunetu in tier'a serbesca.

Déca se afla in Serbia elemente — si de aceste suntu — care nu suntu multumite cu Marinovicu si Ristici, atunci acésta nu é pentru Carageorgieviciu ci pentru libertatea constitutionale care se vede a fi amenintata prin mesurile luate de cei doi de mai susu.

Omladin'a serbesca — de care se tinu nu numai ómenii juni ci si multi barbati maturi si priceputi — o marturisesce sinceru, ca Serbi'a are lipsa de unu principe. Ea e pre deplinu convinsa ca e fórté necesariu, cá Serbi'a se aiba o dinastia ereditaria, si de aceea unanimu o dorece, cá Milanu Obrenovicu se fia principe, de-si nu tagaduiescu, cátu le cade de greu fiindu Milanu inca numai unu copila.

Omladin'a, care in modu absurdu se asémenea cu carbonarii, numera fórté multi membri in principatulu Serbiei. Politiei i succese de a aduce pre acesti'a la tácere. Déca acésta partida se va misca acu, deca se va impotrivi regimulu provisoriu, deca va lucrá pentru o alegere neinfluintiata la scupcina, atunci acésta nesuintia a ei nu e indreptata in contra lui Milanu, ci e numai ingrigita si activa pentru o institutiune, care natiunei e tocm'a asiá de necesaria cá si unu principe, adeca pentru o institutiune nationale garantata. Omladin'a dara e partida constitutionale serbesca si stá pre terenu legalu.

Principele Michailu, dupa cum spunu amici lui cei mai buni érá dispusu de a audi pre totu omulu care se plánga asupra ministeriului, dicendu-i apoi: „Bine amice, insa aflámu d-ta unu omu corect!“ Acésta e cheia la priceperea situatiunei. Ómenii corecti nu se afla, de aceea insa trebuie a se face legi cari se fia cátu se póte de perfecte. Numai in modulu acésta remanu gresielele unor'a fára efectu pentru statu. Grija pentru o scupcina buna e cu atátu mai fundata cu cátu scopulu ei e mai relevantu. Afara de principe trebuie a se alege si o apta destoinica, care sa stea principelui in cinci ani intr'ajutoriu, deci sórtea tieriei depinde dela decisiunile scupcinei si fia-care patriotu trebuie se lucre din resputeri pentru o scupcina harnica.

Dupa lege scupcin'a póte alege in regintia trei barbati, unulu din ministeriu, altulu din consiliulu de statu si alu treilea dela curtea suprema de casatiune. Acésta lege de siguru o va observá scupcina, si ómeni destoinici se voru afla. La acesti

FOISIÓRA.

Jurnalulu meu de caletorii.

(de V. Alecsandri)

(Foi'a soc. din Bucovin'a)

(Urmare)

Concertulu incepe! Angelu esecuta din cornetu mai multe arii din operele lui Rossinii si Mayerbeer, apoi deodata, fára nici o transitie, suna o polca vesela.

In audiulu acestoru note, ochii vestaleloru se aprindu, figurile loru se luminédia si pepturile loru suspina cáte unu h a a o lungu resunatoriu. Sermane! de cinci ani erau pustiite de placerile dantiului.

Dorulu esprimat prin acelu h a a o esitu din fondulu inimei, me indiosiedia; compatimirea i-mi da curagiulu devotamentulu si pre locu facu inceputulu balului. Ambele vestale saru pre rendu in salonu, abandonendu bratieloru mele tali'a loru virginala, si imbatându-se de placerea polcei, pana ce me obosescu cá pre unu calu de posta. Angelu insu-si nu mai are destula suflare in pieptu, pentru cá sa continue exercitiulu de orchestru si prin urmare, elu me indémna sa me puna la piano ascurandú pre neobositele dantiutóre, ca a-si fi unu artistu de mare talentu.

Unu nou h a a o resuna in salonu! O noua compatimire me cuprinde, si deci fára a mai stá la indoiela, deschidu vechiulu piano.

O! geniu alu armoniei! tu, care ai inspiratu pre Mozart, pre Veber, pre Bellini si mai cu séma pre Strauss, vina in ajutoriulu meu! Indrépta dege-

tele mele pre tasele clavirului, pentru cá sa improvisedi unu valtiu necunoscutu inca in anelele musceei instrumentale!

Dupa acésta invocare intindu degetele, si le lasu sa cada intr'unu norocu pre bucatielele de ivoriu ingalbenitu. Ce monstruositate musicala producu in tempu de o jumetate de óra, nu o potu spune, insa sciu, ca Angelu profitéza de aceste acorduri selbatice, pentru cá sa invertésca vestalele in vertegiulu unui valtiu freneticu.

Balulu tine totu astfelu pana dincolo de mediulu noptiei, si dantiulu e neintreruptu, fiindu condusu cându de cornetu cându de piano. Ins'a-si Asteric'a si Lunic'a iau parte la acésta petrecere improvisata, jucându impreuna, in sunetulu daireleloru, unu soi de dantiu originalu, jumetate spaniolescu, jumetate arapescu. Insusi Giaali, papagalulu, dá semne de multumire, ridiendu cu hohotu si debitindu unu nou vocabulariu de cuvinte poliglote, precum: V e r y, v e l l, . . . oh yes . . . j o l i, j o l i . . . Cororico . . . sacrebleu . . . in jocu la rendulu seu. Timidele vestale an intineritu; ele devinu gratiose; si dupa o convorbire interesanta asupra tieriei mele, cá asupra unei insule necunoscute din Oceania, ele me róga sa scriu in albumulu loru cáte va versuri romanesce.

Ce soi de poesia doriti? le intrebú.

O romantia! i-mi respundu domnisiórele.

Bucurosú! insa ve marturisescu, ca sbuciumárele balului nostru au cam spariatu mus'a si ca mi-a fi greu sa o gasescu, nesciundu unde s'a ascunsu.

Cocorico! . . . replica papagalulu de pre umérulu stapánei sele.

Ne mai gasindu nimic'a a respunde la unu asemenea argumentu, deschidu albumulu si compunu pre locu urmátorele strofe:

Romantia trista dupa unu balu veselu!

I-mi place pre mare se fiu leganatu,

I-mi place prin lumé s'alergu ne'ncetatu,

Sa vedu tieri straine si munti si cámpii,

Si albe pustiiri si mári albastrii.

Departé de tiermulu acelu infloritu,

Pre care me ascépta unu angeru slavitu,

Cá vasulu de spume eu suntu calatoriu.

Si vecinicu me'ngána alu patriei doru.

Vediut-amu Europ'a cu-a sele minuni

Si Asiá mica, si mare'n furtuni.

In Afric'a négra venit'amu acum

Si presté Tropicuri voescu sa-'mi facu drumu

Dar' cátu de departe voiú fi pribegitu

De tiermulu poeticu, in care amu iubitu,

Cá valulu de spume, sermanu calatoriu,

Ah! vecinicu ma'ngina alu patriei doru.

3. Octobrea. Acésta di este intregu consacrate d-lui Reade; vice-consolulu anglesu din Tangeru, care vine de ne visitédia dopa dejunu si ne postescé la masa, promitându-ni vestitulú C u s c u s u

mancare favorita a indigeniloru africani. Reade este unu tineru de-o infatiesiare blanda, insa melancolica: siederea lui de patru ani in Marocu i-au invalitu fati'a cu o umbra de tristétia. Spleen'ulu acesta bóla angleza, cunoscuta la noi sub numele de uritulu, au navalitu in sufletulu seu cá unu vulturu ascunsu, care ilu sfesie pre nesimtitu. Tóte frasele lui suntu punctuate cu suspinuri s'au cu cascári, ce te facu se adormi incetisioru si se intri cu ochii deschisi in lumea visuriloru.

In tempu de patru ani viet'i'a lui a fostu o lunga, lunga, lunga cascáre, care i-au deformatu fálcile si i-au datu o aparintia de mastodontu. Singur'a distragere, ce siapututu elu procurá, este vanatulu, nu inasa venatulu la lei, la tigri la pantere

din urma se numera Garasianin Ristici, Marinoviciu, Lesujanin si Gruici, si mai multi alti barbati renumiti. Acestia voru poté forma unu ministeriu bunu si populariu, care va poté aduce unu folosu duratoriu atatu principelui catu si poporului serbescu. Sa se intemple insa ee se va intempla, atata e siguru ca manile femeiloru straine nu ne va incurca firele in tier'a nostra.

Protocolulu.

Siedintei VII

(estraordinaria.)

tienuta din partea directiunii asociatiunii nationale aradene pentru cultura poporului romanu in Aradu in 2 Iunie nou 1868.

de fatia au fostu.

Presiedinte: Mironu Romanu directoru secundariu. Membrii directiunali: Emanilu Missiciu perceptore, Ioane Goldisiu esactoru, Teodoru Serbu economu, Dr. Atansiu Siandoru, Ioane Rosiu, Georgiu Vasileviciu si Alesiu Popoviciu; notariu Petru Petroviciu.

60. In conformitate cu determinatiunea adunarii generale din 9/21 Octobre 1867 sub nr. 12 avendu directiunea dupa preliminarulu anului 1867/8 a impartit siete stipendie in suma de 600 fl. v. a. — dupa publicarea concursului la aceste stipendie facuta sub nr. 31 a. c. si dupa cenzurarea comisiunala a supliceloru intrate pentru impartirea mentionatelor stipendie, prin decisulu directionalu de sub nr. 48 a. c. s'a indicatu siedint'a estraordinaria pre diu'a de astadi, invitandu-se la acest'a deosebi toti membrii directiunali. Acom dara fiindu compusa siedint'a in modu corespunditoriu statuteloru, si in nessulu opiniei comisiunei censurate s'au luatu la desbatere meritoriala tote suplicile intrate pentru stipendie si anume: a lui Iuliu Miclosii, Vasiliu Olariu, Mihaiu Velciu, Teodoru Monti'a, Georgiu Rudeii, Georgiu Feieriu, Ioane Petrutiu, Mihaila Crainiceanu, Atanasiu Tuducescu, Traianu Sombatii, Mihaila Sturza, Damaschiu Stefanu, Petru Mihailoviciu, Traianu Bogdanu, Iustinu Varg'a, Stefanu Marcu, Stefanu Lupu Bratiannu, Teodoru Papu, Basiliu Cenchisiu, Vasile Bordasiu, Ioane Papu, Stefanu Torpanu, Mihaiu Buneu, Mihaiu Miliciu, Filipu Avramu, Simionu Popetiu, Georgiu Sierbanu, Constantinu Coti, Iosifu Boto, Constantinu Gligorescu si Iosifu Nemojanu, tote aceste intrate pana la terminulu preclusu, de 1 Maiu nou a. c. nu altu cum s'au petrecutu si alte patru suplice intrate dupa expirarea terminulu, si anume: a lui Iosifu Tom'a, Ionitia Badescu, Ioanu Simandanu si Urosiu Joanoviciu:

Determinatu:

Cin respectu catra ordulu bunu, directiunea afla: ca suplicile intrate dupa expirarea terminulu concursului, anume ale studintiloru: Iosifu Tom'a gimnasistu de a IV clas'a in Beiusiu, Ionitia Badescu juristu la facultatea din Pest'a, Ioane Simandanu gimnasistu de a IV clas'a in Beiusiu, si a lui Urosiu Ioanoviciu iuristu la academi'a din Pest'a, nu se potu lua in consideratiune, ci suntu de a se retrimite respectivloru pre langa indorsata refusatoria era dintre ceilalti suplicanti cari au tienutu terminulu concursualu — cu privire de o parte la starea seraciei era de alta parte la sporiulu invetieturei, directiunea resolve cele siete stipendie urmatoriloru.

1. lui Teodoru Monti'a iuristu de anulu alu III. la academi'a din Oradea-mare stipendiulu de 80 fl. —
2. Georgiu Feieru iuristu de anulu alu II. totu la academi'a din Oradea-mare 120 „ —
3. Lichaiu Crainiceanu gimnasistu de a VIII clasa la Segedinu 120 „ —
4. Michaiu Veliciu gimnasistu de a VI clasa la Beiusiu 80 „ —
5. Vasiliu Olariu gimnasistu de a V clasa la Beiusiu 80 „ —
6. Iustinu Varg'a gimnasistu de a III clas'a la Beiusiu 60 „ —
7. lui Simionu Popetiu gimnasistu de a II Clas'a la Lugosiu 60 „ —

sum'a stipendieloru 600 fl — xr.

In privint'a estradarii acestoru stipendie se decide: ca cu exceptiunea lui Teodoru Monti'a, care va potea primi numai de catu intregulu stipendiu — ceilalti stipendiatu in curgatoru 1867/8 se capete numai unu patariu, era celalate trei patrare sa li se estradee dedreptulu de la perceptoratulu asociatiunet in doua rate semestrale anume: in lunile Octobre si Martiu, pre langa cuetantie vidimate din partea facultatii scolastice cu insemnarea cursului; seu a clasei scolastice, in care se voru afla respectivii stipendiatu; — despr' ee toti mai susu numitii stipendiatu se voru iusciintia pre langa restitulea testimonieloru scolastice originale.

Eara celalate recursuri, care de astadata mai alesu din caus'a neajungerii somei preliminate n'au potutu ave resultatu, suntu a se restitui respectiviloru cu indorsata refusatoria.

Protocolulu acest'a in siedint'a directiunala tinuta in 14 Iunie nou a. c. cetindu-se s'a autenticatu. — Aradu in 14 Iunie nou 1868.

Directiunea asociatiunii nationale aradene pentru cultura poporului romanu.

Mirone Romanulu m/p., directoriu secundariu. Petru Petroviciu m/p., notariu directu.

C u p s i e n i in 27 Maiu 1868.

Domnule Redactoru! Mai inainte de tote te rogu a da la urmatoarele spatii in colonele multu pretiuitei foi a „Telegrafului Romanu.“

Domnule corespindinte! in articolulu d-tale esitu in „Concordia“ ditu 7 Aprile a. c. mai inainte de tote dici, ca eu amu atacatu istoria scolei gr. cat. din L a p u s i u l u ungurescu fara dreptu, si ca d-ta te-ai basatu pre date sigure, cari se afla insemnate in archivulu protopopescu gr. cat. si intre actele scolei. Acest'a se pote si cam crede, cu atat'a mai siguru, caci fie-caruia individu ii este iertatu asi nota ori si ce in actele sele, d. e. respectivulu Protopopu, ori fostii Profesori in actele scolei, insa dupa cum e dis'a ung. de rendu, ca in capetu pocnesce biciulu, asia si istoria scolei au pututu remanea in valdre, pana candu nu o au sciutu numai compunatorii ei. Dara apoi dupa ce o amu vediutu publicata, nu amu pututu si nu potu sa nu marturisescu, cumca ce se tine de cele dise in istoria din intrebare despre Preotimea gr. or. din acestu Tractu suntu vorbe голе in ventu, vorbe malitiose nescocite din unu capu fara minte sanetosa. — Si acest'a cu atatu mai vertosu, caci noi cari ne aflamu nascuti si vietuindu aici mai demultu ca d-ta, scimu prea bine, dara si d-vostra inca trebuie sa sciti; numai nu voiti a spune ceea ce au fostu si este. Te rogu domnule coresp. intreba numai pre poporulu nostru de rendu, nu numai cerculu acest'a, dara chiaru si din cerculu Ritigului si alu Chior ei si indata va respunde, ca ce cauza a fostu la mijlocu, de crestinii uniti, si neuniti nu au conlucratu laolalta cu o intelegere la acestu edificiu, pana in fine, dara apoi cu atatu mai vertosu i-ti voru respunde inteleginti'a si preotimea gr. or. Eu me marginescu numai pre langa unele si adeca: ca in anti trecut, fiindu un'a adunare de poporu si Preoti la scol'a de ambe confessionile, s'au esprimatulu dintr' unu capu scolei cu cuvinte nesocotite dicendu, ca „decatu se aiba crestini gr. or. iurisdictione si influentia a supra scolei din Lapusiu, mai bucurosu voiesce casa se puna un'a maje de prafu in mijloculu scolei, si intr'unu minutu se o veda ruinata“ — Apoi ce poftiti? ce sperati dela noi? aceea ca si in tom'a anului 1865 la unulu dintre literatii dumniloravostre au voitu se mai smulga de pre poporulu nostru o suma de bani,

s'au la elefanti, dara unu venatu originalu, venatulu la mitie! Inaintea sosirii lui Reade in Tangeru, acestu orasiu era plinu de motani rosii si metie albe vinete negre si chiaru albastre, cari saria in tota libertatea de pre o casa pre alta, miolaindu de amoru in intunereculu noptiloru. Arapii adurmiau cu multiamire in acelu miautu variatu, si fie-care din ei avea satisfacerea de a recunosce notele motanului seu inbitu in concertulu generalu, de care resona Tangerulu dupa asfintirea soarelui si pana la ivirea dioriloru.

Fatalitate! fatalitate si de trei ori fatalitate Decretulu, prin care maiestatea sea regin'a Victori'a au numitu pre Reade vice-consulu la Tangeru, au fostu verdictulu de morte alu nemului felinu din acestu orasiu!!

Consululu vine pasiesce pre alu Africeii pamentu Si a lui Ratonu semintia se cobora in mormentu!!!

Pusca, latiri, capeani, sageti, maciuci, tote instrumentele de perire au fostu intrebuintate de neimpacatul Reade spre sterpirea animaleloru miolaitore! Si ce este mai grozavu inca! acestu Nemrodu modernu au avutu crudimea se deprinde chiaru a imita suspinurile cele mai amoroase ale motaniloru, spre a insielá naivile pisici si ale atrage in cursele lui. Cate nenorocite au fostu jerfa acestui strategem ademenitoriu! Cate drame tainice s'au petrecutu prin intunereculu hudetiloru Tangerului!

Hecatombé intregi au fostu sacrificate in cursu de patru ani, si astadi pieile victimiloru, dubite, taiate, cusute cu maiestria, imbraca mobilele colalului ce li-au scurtatu vietia. Pre fie-care divanu se intinde unu covoru de piei formandu desinuri variate impregiurulu unu medailonu, unde diace remansia intréga a unui frumosu motanu. Taburetele suntu acoperite cu adeverate mosaicuri lucrate totu de Reade, caci Reade este unu adeveratu artistu.

Elu au trimisu chiaru la ecpositia din Londra cu doi ani mai nainte unu covoru, productulu venatului seu, care au fostu admiratu de toti visitatorii si asta-di acelu capu d'opera de blanaria, figurédia in solonulu clubului de venatori!

Eata personagiulu, in a carui companie avem sa petrecemu diu'a. Totu ce dorimu, ca sa nu aiba vre-o distrageré, catu vomu fi impreune si sa nu 'si inchipuesca, ca sântem motani!

Ne ducem dar' mai antiu de-i vizitam casa unu adevaratu museu de arme orientale, de obiecte in marochinu cusute cu firu, de narghilele arapesci, de felegene lucrate in filigrana, si mai alesu de tote varietatile de piei de mitie intinse pre pareti. Acea casa este de stilu maurescu, cu usi in ogive sculptate ca cele din Alcsaru si cu o curte mica in mijlocu. De giuru imprejurulu acestui salonu desco-perita sa instre colone de marmura, ce formédia o galerie cu balconu deasupra ei; tote camerele se deschidu pre balconu si primesca lumin'a din curtea interioare.

Intrandu in acelu cafarnaum, suntemu salutati de nechiediulu puternicu alu unei armasariu roibu, favoritului lui Reade, ce are privilegiulu de-a locui in salonu. Ochi lui mari si inteleginti, narile lui largi si rodii, picioarele lui subtilele si nervose, cord'a lui pletosa, neastemperulu lui selbaticu, si totu o data blendetia lui subu mana omului, suntu probe vederate de sangele lui arapescu, ce curge in vinele lui. B o b d i l u este in adeveru unu fiu alu desiertului de Sahara.

— Eata ne dice Reade, singurulu meu amicu in asta tiéra blastamata! Bódbilu este sufletulu meu si nu'l-asiu schimba pre insu-si tronulu sultanului de Marocu.

Nobilulu armasariu pare ca a intielesu cuvintele stapanului seu, caci raspunde prin o nechiadiare vesela si resunatore.

— Mai amu inca doi cai frumosi, adauge Reade.

— Unde? intreba Angelu, in camera d-tale de culcatu?

— Ba nu! Boabdil singuru are dreptulu de a siede in apartamentululu meu, cei'alalti suntu intr'unu grajdu alaturea cu casa. Voiti sa-i vedeti? — Bucurosu!

Cei'alalti doi armasari, unulu albu si altulu negru, suntu de aceea-si talia cu Boabdil; bine facuti, voi, sprinteni, cai de lucsu, cari s'aru platit scumpu in Europ'a de unu amatoriu. Reade ordona lui Aali, seidiulu ce-i ingrijesce, ca se puna siecele pre densii.

Acestu Aali traiesce di si nopte in grajdu in compania cailoru si a doi siacali imblanditi. Elu au visitatu Franci'a si Engliter'a cu privilegiulu trimiterii unoru cai arapesci regelui Ludovicu Filipu si reginei Victori'a de catra sultanulu dela Fetiu.

Aali au vediutu productele geniului european; au fostu dusu la opera, la museuri, prin gradini etc. si s'au intorsu in patri'a sea dupa o absentia de siese luni. Negresitu ca acestu omu trebuie se fia primitu o impresiune mare, elu care traiesce la intunerecu si se gasise de odata in centrulu luminei; mintea lui trebuie sa fi lnatu o prefacere ore-care.

— Ce impresiune ti-au facutu Europ'a? i-lu intrebu.

— O mare durere de capu! i-mi raspunde Aali.

— Si alt'a nimica?

— Si dorintia de a me intorce la Marocu!

— Ca sa fii siediu?

— Dara; ca sa-mi petrecu vietia cu Hafidiu si Aslanu (numele cailoru.)

(Va urma.)

spre gătirea scôlei domnilorvostre, dară însă nu s'au sfetit, să-i parfumeze mirosulo până la amăgire și sperența ca aceea nu i se va mai întimplă nici cându, precum s'au smutsu la începutulu clădirei scôlei dela comunele gr. or. următoarele:

Nr. curentu.	Numele comunei gr. or.	In obligatiuni		Stângini de pétra	Varu	Derab de lemne	Dile de lucru	
		fl.	sr.					
1	Borcutu	160 fl.	28	2	—	—	—	
2	Valeni	—	32	7	—	8	37	
3	Dobricu	60 fl.	40	5	—	—	—	
4	Dobritinasi	40 fl.	10	50	2	—	—	
5	Ineu	100 fl.	25	—	—	—	—	
6	Costeni	100 fl.	28	—	—	—	—	
7	Cupsieni	150 fl.	50	—	6	—	20	
8	Libotinu	100 fl.	50	—	10	—	—	
9	Masca	100 fl.	113	25	4	—	51	
10	Peteritea	—	23	—	2	—	—	
11	Poian'a Porcului.	120 fl.	29	—	—	—	—	
12	Rogozu.	—	127	50	12	—	—	
13	Rohiea.	100 fl.	39	50	2 1/4	—	—	
14	Stoiceni	10 fl.	16	—	2	—	—	
15	Suculu de josu	—	60	—	—	—	—	
16	Ungureni	150 fl.	—	—	20	—	—	
	Sum'a	1190 fl.	671	75	74 1/4	—	8	118

Acestea tôte fără scirea și învoirea poporului nostru, — decâtu a judelei comunale și a doi beștrâni satesci, ceea ce acum i-ti place a dice, ca juidii comunali cu doi beștrâni satesci că reprezentanti ai comunei, potu ori și ce face in numele comunei, fără că se întrebi și pre ciurdariu, d. e. potu in numele satului chiaru și comun'a se o aprinda, fără de a responde unde-va — că reprezentanti. — Acest'a nu stă la rendulu nostru, fără e dreptu aceea, ca judele și doi beștrâni ai comunei potu fi reprezentanti ai comunei, însă numai atunci deca este vre-o întrebare unde-va, și deca despre aceea se consultă cu totii, și dau plenipotentie la doi ori la trei membri din comuna, cu întarirea de câtra întreg'a comuna, că se pôta fi reprezentanti. Domnulu corespondinte sa arate vre-o asemenea plenipotentia dela vre-unu beștrânu ori jude comunali din cerculu nostru, cu carea se fia pututu dá la scôla din Lapusiu un'a din susu amintitele obligatiuni s'au altu ce-va; ba chiaru din contra juidilor comunali și beștrâniloru, de câtra preotii nostri, li s'au atrasu atentiunea sa nu dea nimic'a la scôle din lădile comunali fără scirea întreaga a poporului din comuna, însă in zadaru, pentru ca atunci nu mai eră jude și beștrânu comunali, ci eră fric'a de fostulu pretoru Elia Mitcevicu. Apoi deca nu vei crede acestea tôte, și deca d-ta domnule corespondinte, și totu deodată și profesorulu la această scôla, areti atât'a iubire câtra noi, atât'a dragoste, vomu pasi pre calea judecatorésca se vedemu cum sta susu amintit'a suma de banisiori data la scôla și cine și de unde au avutu — plenipotentie, și la tempulu seu și voi servi de aretare, pelânga tôte ca dumne't'a le numesce acestea iéresi dâri de poména anotandune Nrulu 43 din 1861 Pagin'a 348 alu amiculu scôlei tiparitu in Sabiuu, ne reflectata de niminea. Aru fi consultu cá in privint'i'a acest'a sa vedi cerculariulu Sabieanu la Parochiele gr. or. din apropiere-ti, și te vei convinge mai bine ca nu se dice nicairi in acelu circulariu, ca cele smulse și luate din lădile nôt're comunali, pâna la esirea aceluasi cerculariu se remana de poména, fara numai ca dela datulu și din'a aceluia Cerculariu înainte, ce se va dá dela crestini nostri gr-or. sa se dee de poména. Ce mai postesci? Déca mai multe nenumerate de acestea nu le ai sciutu acum'a le invatia pentru cá sa-ti servésca de modelu, sa nu te mai apuci a atacá pre cine-va, unde nu cunosci, nu scii starea lucrului, pentru ca atunci singuru te faci de risu, la toti acei'a cari cunosc și sciu mai bine, starea lucrului. —

Mai incolo dici ca eu me aflu functiunandu de mai multi ani pre langa maretiulu statu preotiescu și cá notariu comunali, cá inspectoru scolariu, din tractulu acest'a alu nostru gr. or. Acest'a mi casiu'nă mare mirare. Altu cev'a nu potu se presupunu despre domni'a ta fara numai atât'a, ca domni'a't'a, cându ai in-

chisă usi'a odăiei in Gherl'a, in care ti s'au propusu sciintiele preotiesci. le ai inchisă pre tôte acolo și nu ai luat de acolo nimic'a cu dumni'a ta. Rogute cum pôte unu Preotu sa functioneze pre langa statulu seu și cá notariu. Au dóra aveti dumniavóstra de acei'a? au ca dóra dumni'a ta esti unulu seminea, și nu sciti ce e Preotia? s'ati spunu ce este Preotia?

„Preotia este slujba in legea noua dela Christosu, predata Apostoliloru și urmatoriloru loru, carea se cuprinde intru propovednirea cuventului lui Damnedicu, și intru in togmirea Tainelor, cá cu acestea mijlociri, împăcanduse peccatosii cu D-dieu, și deplinesce in credintia și in sânt'a vietuire, spre castigarea vietiei intru marirea lui D-dieu. Acest'a o întaresce Apostolulu Pavelu la Efes. Capu 4 v. 11.

Mai incolo cumu are a se purtá unu Preotu si-a vietu' vedi § 67 — 68 a „Dreptulu Canonicu alu Bisericei nôt're gr-or. ca opresce Canonulu alu 6-lea Apostolescu și alu 42 lea și apoi te vei convinge, ca cum se întielege starea Preotiesca, de carea eu me socotescu a me tinea strinsu, daru nu ca sum și notariu Comunalu despre cum ti au placutu a face amintire. Eata ca decându me documentéza Imputernicirea Episcopésca de sub Nr. 161 ddo 22 Februaru anulu 1861 ca sum in 18 și 20 hirotonitu de Preotu, și imputernicitu de Capelanu in Cupsieni. De atunci, cá notariu Comunalu in Cupsieni cine au fostu, și se afle și acum, eata cât'i dovedescu.

Dupa ce fostulu pretoriu Elia Mitcevicu in anulu 1861 a demissionatu au devenitu in loculu seu cá jude procesualu, (Szolgabiro) Stefanu Timbus, din Valeni, carele indata, dupa ce intră in oficiulu politicu, facu alegere de juidi și notari comunali. Iéra postulu notariulu alu Cupseniloru ajunsu din mân'a lui Ikei Eduardu in mân'a preotulu localu gr. cat. Vasile G a v r u s. Acest'a însă numai vre-o 2 séu 3 septemâni au pututu purtá oficiulu — și indata a și asediatu judele procesualu cá notariu in loculu preotulu gr. cat. pre S z á s z Samu din Lapusiu ungurescu. Acest'a functiuná pâna in finea anulu 1863 vedi in actele la cancelari'a nôt'ra comunali, și te vei convinge mai bine. — Cu începutulu anulu 1864 și pâna in finea anulu 1867 s'a aflatu cá notariu comunali la noi Ioann P a s c a din Lapusiu românu, și cu începerea anulu curente s'a introdusu cá notariu in loculu lui P a s c a, G a a c s Teodoru. La casu cá sa nu ajunga nici aceste apoi i-ti mai aturezu o adevérint'a din mân'a fostulu jude procesualu in cerculu nostru Vasile M u s t e a, carea suna:

Prin carea subscriulu cá fostulu jude procesualu in cerculu Lapusiu ungurescu in anii 1864, 1865, 1866 și 1867, in tempulu servitiulu meu, onor. domnu parochu din Cupsieni Samu C u p s i e n i, cumea in servitiulu notariulu nu au fostu, adevérescu. Corueni in 6 Iunie 1868 Vasiliu M u s t e a m. p. proprietariu.

Din tôte acestea te poti convinge domnule corespondinte, cumca nu amu fostu asiá de nematuru se imbratisiezu o asfelu de subordonare la cine-va. — Eata dara ca adevérint'a citata documentéza chiaru și limpede, și totu deodată resfrângu vorbele, domniei tale cele inveninatórie și asupritóre, despre aceea, ca eu amu fostu mai multi ani notariu comunali, și preotu, carea asertiune ti-o ai fi pututu pestrá se o rostesci despre preotii d-vóstra, cari intru adevéru au fostu, nu numai notari com., dara și comisari de drumuri la (Valea tres'tiei și Retund'a). Cari preotii au fostu, vei sci d-ta cu numele aduti numai aminte, carea amintire cauta se o compatimescu, vediendu ca sum constrinsu a-ti o anotá aice.

(Va urmá.)

Varietáti.

* Archiducele Albrecht a celatoritu la Prag'a. Dupa ce a trecut in revista trupele de acolo, caletoresce la Trautenau, cá sa asiste la desvelirea monumentulu pentru cei caduti la a. 1866. Cu ocaziunea revistei a disu Archiducele catra corpulu oficeriloru, ca soldatii nu trebue ostentiti pré multu, ci oficerii sa caute a desceptá mai multu inteligint'i'a soldatiloru. A sositu tempulu, in carele nu decidu numai armele, ci mintea.

* La alegerea mitropolitulu gr. cat. Din Blasiu se scrie, ca documentulu prin carele se autorizeza conchiamarea bisericei gr. catolice

unite pentru ocuparea Scaunulu metropolitanu a ajunsu in 14 Iunie acolo. Actulu are sa se severiesca in 12 Augustu cal. n. din acestu anu. Comisariu regescu e denumitu Alesandru Bohatielu.

* * * „W. Abp.“ deminte scirea din „Patrie“, ca Austria contrace trape la marginile (frontariile) Serbiei.

* * * Dominulu dela Fagarasiu. In anulu acest'a espira terminulu zalogirei (pe 99 ani) a acestui dominiu, datu de Maria T e r e s i ' a (1768) natiunei sasesci in posesiune pentru unu imprumutu de 206,000 fl.

* * * Vinerea trecuta a fostu preste Sabiuu o tempestate. Cu ecesta ocaziune a isbitu fulgerulu, in intervalu de pucine minute, de vre patru pana in cinciori. De trei ori a lovit in locuri, despre cari putemu sci siguru ca unde a lovit. Odata in strada mare a sárei, apoi in unu arinu pre promenada ce duce spre dambra și in o casa din satulu vecinu Sielimbaru. Aici a alunecatu fulgerulu pe hornulu casei in josu și a petrunsu in bucataria, unde erau mai multe muieri ocupate cu gatire de bucate. Pre un'a din aceste o ameti, și veni inse iérasu in fire, celelalte se spaimantara cam binisioru. Nici o nenorocire nu s'a întimplatu.

* * * Stingetoriu. S'a aflatu unu aparat nou portativu, fórt'e de recomandatú tuturoru comunelor, pentru impedecarea și stingerea focului. O proba s'a facutu cu acestu aparat in duminéca trecuta, aprindiendu nisce obiecte unse și petrunse de materii ardiciose (smóla, terpentinu). Aparatulu se umple cu apa amestecata cu chemicalie. In tempulu de vre-o câteva secunde flacar'a cea mai puternica se inadusi de totu.

Teatru.

In nrulu trecutú amu cuprinsu in vre-o câte-va cuvinte totu efectula productiunii teatrale de sambata sér'a. Cu ocaziunea acest'a sa spunemu celitoriloru, pre câtu ne iérita putinulu spatiu a-lu colóneloru acestei foi, cev'a mai in detaliatu. Publicatu, care erá mai multu românescu, a întimpinatu pre reprezentatori la cea dintâiu aparere cu aplause. Aceste s'au repetitu in decursulu ambelorú piese („Este nebuna“ și „Nevast'a trebue sa si urmeze barbatulu“). Interesante fura momentele din pies'a cea dintâiu, in cari desvoltarea nebuniei lui sir H a r l e i g h (Pascali), causata din suspiciune ca femeia (pre care e lu o tinea ca e nebuna) i e necredinciósa, devenea totu mai petrondictoria. Art'a dlui P a s c a l i a sciutu sa multamésca și pre a acei ce nu se împaca cu scóla din care pies'a face parte. Ea a sciutu fermecá și stórcé compatimirea pâna la lacrimi, infatisiendu pre nenorocitulu cu perfectiune. Incordarea, in care a pusu pre spectatori și interesulu pentru a nu perde nimic'a din cuvintele alienatulu, opru in vre-o dóne renduri, aplausele publiculu, de si-lu vedeai ca stá gat'a a le dá. Dn'a P a s c a l i (Lady An'a) a reprezentatu adevératulu tipu de femeia. Vocea și purtarea densei facu impressiunea de o socia, carea-si cunósce situatiunea nefericita, daru o pórt'a cu resignatiune. Dsiór'a V a s i l e s c u a facutu multu efectu cu purtarea ei simpáthica și a datu, la loculu seu, espressioni buna naivitatiei tineretiloru. Domni G e s t i a n u (medicu), V e l e s c u (Maxwell) B a l a n e s c u și F r a i v a l t u a concursu cu tôte puterile lorú la simetri'a productiunii, de care au ramasu incántati și neromâni!

A dóua piesa a produsu multa ilaritate. Dlu Pascali, carele in pies'a precedent'a jucatu o rolá seriósá, sciú desvoltá multu umoru in cea de a dóua.

Dumineca sér'a a urmatu „Strengariulu de Parisu“ și „Femeile care plângu.“ In cea dintâiu piesa dlu P a s c a l i avu rol'a Strengariulu, carele avea numai o bunica și o sorora. Desteritatea artistulu o desveli dlu P a s c a l i pâna la non plus ultra, in infatisiarea caracterulu unui strengariu usioru de minte, daru cu anima nobila și întreprinditoriu. Dlu Pascali i-a succésu și prin predare și prin mimica, a trage publicu dupa sine și a-lu face sa-si uite, ca nu are pre adevératulu strengariu înaintea sea. Domn'a D i m i t r e s c u (buníc'a) jucá cu succésu, asemenea dlu G e s t i a n u (generalulu) Dsiór'a V a s i l e s c u (Elis'a) și dn'a G e s t i a n u, dd V e l e s c u și F r a i v a l t u. In a dóua piesa, in carea pasi și dn'a P a s c a l i, joculu fu animatu și tóta productiunea lorú prmita de publicu. Casa erá fórt'e plina.

Joi sér'a se va jucá: „Garganiu și credint'i'a barbatiloru.“